

Oponentský posudek doktorské disertační práce ing. K. Stejskalové
Změna režimu v Libyi a její dopad na evropský bezpečnostní
prostor, 172 s. rkp.

Předložený rukopis doktorské disertační práce ing. Kristýny Stejskalové je věnován velmi závažné aktuální a náročné problematice, jakou je nedávná změna režimu v Libyi a její dopad na evropský bezpečnostní prostor. I když hodnocení úrovně práce by mělo následovat až v závěru oponentského posudku, nicméně již v jeho úvodu je nutno ocenit volbu tématu, náročného jak na zmapování reality, tak i na její teoretickou reflexi. Dále oceňuji v souvislosti s tím i skutečnost, že zkoumat aktuální problematiku, kterou lze úspěšně identifikovat a klasifikovat jen zčásti, vyžaduje náležitou schopnost dospět k vědeckým poznatkům v situaci, kdy tato aktuální problematika představuje neukončený proces, do něhož může vstoupit celá řada proměnných, jejichž dopad lze predikovat s určitou zdrženlivostí, akademickému přístupu vlastní.

Práce je založena na teorii změny režimu (Foreign Imposed Regime Change - FIRC) aplikované na konkrétní případ (jednopřípadová studie) s formulací následující výzkumné otázky: „*za jakých okolností má změna režimu vyvolaná ze zahraničí bezpečnostní dopad na intervenujícího aktéra?*“(s.15). Uvedená výzkumná otázka je rozšířena o hypotézu, že „účast na FIRC s sebou pro intervenujícího aktéra nese bezpečnostní dopad na jeho vlastní prostředí“(Tamtéž). Využití teorie FIRC a zvolená metoda jednopřípadové studie tak práci dávají náležitý teoretický a metodologický základ.

Výše uvedené koncepci a formulaci výzkumné otázky odpovídá i zvolená struktura práce, kterou považuji za logickou. Tj. po úvodu následují dvě teoretické kapitoly věnované výzkumnému konceptu práce a samotné teorii změny režimu. Třetí kapitola pak analyzuje situaci v samotné Libyi a dále prostředí intervenujících aktérů, tj. Francie a Velké Británie. Na bázi předchozích kapitol je pak vystavěna čtvrtá, závěrečná, nejdůležitější kapitola, věnovaná dopadu FIRC na evropský bezpečnostní prostor. Z hlediska uvedených kapitol a jejich pojetí a obsahu nutno ocenit to, čím autorka prokázala náležitou schopnost vědecké práce, tj. že teoretické pasáže nejsou jakousi povinnou a nefunkční výplní, kdy pak další text náležitě na ně nenavazuje ani s nimi nesouvisí, ale právě naopak: oceňuji náležitou schopnost aplikace teoretických

přístupů na konkrétní realitu a na základě toho její fundované analýzy. Proto ještě jednou vyzdvihuji spojení teorie FIRC s jednopřípadovou studií.

Pokud jde o připomínky, ty jsem vyslovil k předchozí variantě rukopisu disertace v rámci malé obhajoby v červnu t.r. Mohu jen konstatovat, že autorka k nim přihlédla a vyrovnala se s nimi. Připomínku k (pod)názvu práce nepovažuji již za relevantní vzhledem k přílišnému zahuštění názvu.

Práci celkově považuji za přínosnou ve dvou rovinách: první, obecná se vztahuje k tomu, s čímž se v mezinárodních vztazích (ať už realitě či oboru) setkáváme permanentně: přípustnost zasahování jiných států či jejich koalic do vnitřních záležitostí jiného státu, kdy, za jakých podmínek a – to je nové právě v této práci – s jakými následky pro aktéry zásahu. A tak i tato práce je hodnotným příspěvkem do diskuse o této problematice. V té druhé, konkrétní rovině jsou to právě autorčiny závěry a zjištění, obsažené v její výzkumné otázce, které považuji za přínos pro teorii i praxi mezinárodních vztahů ve spojení s fenomény migrace a mezinárodního terorismu.

K obhajobě mám na základě inspirace textem práce k diskusi dvě otázky:

1. Byla tedy intervence v Libyi *humanitární* intervencí pod prizmatem toho, zda změna režimu přinesla zlepšení či zhoršení situace v Libyi samotné (o jejím dopadu na vytyčený evropský bezpečnostní prostor ani nemluvě)?
2. Lze spatřovat určité paralely a naopak zcela odlišné faktory s vývojem v Sýrii, kde část mezinárodního společenství v čele s USA rovněž – byť neúspěšně – usilovala o změnu režimu?

Na základě výše uvedeného mohu celkově konstatovat, že autorkou stanové cíle disertace byly splněny a práce, zpracovaná velmi kvalitně, plně splňuje nároky kladené na doktorské disertační práce. Proto ji **doporučuji k obhajobě** před příslušnou komisí.

Praha, 29. srpen 2019

prof. PhDr. Zdeněk Veselý, CSc.
SMS JM